

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Havenlaan 88, bus 100
1000 BRUSSEL
T : 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2024/073

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Op 2 en 5 maart 2024 diende ■■■ (hierna: verzoekers) een verzoek in bij de gemeente Schoten om een afschrift te krijgen van "alle plannen van de regularisatie-aanvraag OMV■■■".

Op 5 maart 2024 werd een plannenbundel betreffende de bestaande toestand bezorgd aan verzoekers.

Op 6 maart 2024 werd deze aanvraag geweigerd door de gemeente Schoten voor wat betreft de 'overige plannen'.

Op 13 maart 2024 werd door verzoekers beroep aangetekend tegen deze gedeeltelijke weigeringsbeslissing.

Op 14 maart 2024 werd dit beroep geregistreerd door de beroepsinstantie.

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoek dateert van 2 en 5 maart 2024.

De bestreden beslissing van de gemeente Schoten dateert van 6 maart 2024. Deze beslissing maakt melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 (verder 'Bestuursdecreet').

Op 13 maart 2024 dienden verzoekers beroep in tegen vermelde beslissing. Het ingediende beroep is bijgevolg tijdig ingediend en is **ontvankelijk**.

Gegrondeid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Oorspronkelijk verzoek

Op 2 maart 2024 werd door verzoekers een afschrift gevraagd van “*alle plannen van de regularisatie-aanvraag OMV-█*”.

Op 5 maart 2024 werd door verzoekers een afschrift gevraagd van de plannen die de vergunde toestand weergeven.

2. Bestreden beslissing

De gemeente Schoten bezorgt in haar antwoord van 5 maart 2024 een plannenbundel betreffende de bestaande toestand aan verzoekers.

De gemeente Schoten weigert in haar antwoord van 6 maart 2024 een afschrift te verlenen van de overige plannen betreffende de regularisatie-aanvraag “OMV-█” voor het gebouw te █.

3. Beroepschrift

Met het beroep van 14 maart 2024 wensen verzoekers alsnog een afschrift te bekomen van de betrokken “overige plannen”. Deze plannen vormen het voorwerp van het voorliggende beroep.

4. Beoordeling door de beroepsinstantie

Om met kennis van zaken over het beroep te kunnen oordelen, heeft de beroepsinstantie op 15 maart 2024 contact opgenomen met de gemeente Schoten, om de betrokken bouwplannen te verkrijgen en de gemeente in de gelegenheid te stellen om wat meer duiding te verstrekken betreffende dit dossier.

De gemeente Schoten heeft op 22 maart 2024 de nodige informatie verschaft aan de beroepsinstantie, aan wie het thans toekomt om te oordelen over het ingestelde beroep.

Wat de betrokken plannen betreft, bevestigt de beroepsinstantie dat in het Bestuursdecreet de bescherming van het auteursrecht niet als uitzondering voorkomt. De intellectuele eigendom is volgens artikel 6, §1, VI, lid 5, 7° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een federale aangelegenheid. Het ontbreken van regels op het vlak van de bescherming van intellectuele rechten, waaronder het auteursrecht, is een gevolg van de onbevoegdheid van de decreetgever.

Het Bestuursdecreet laat evenwel de federale regelgeving betreffende de intellectuele rechten onverlet, en overheidsinstanties dienen bijgevolg de federale regelgeving te eerbiedigen bij het nemen van beslissingen over aanvragen tot openbaarmaking. Hiervoor wordt verwezen naar artikel II.39, tweede lid Bestuursdecreet dat luidt als volgt: “*De uitzonderingen, vermeld in deze afdeling, gelden met behoud van de toepassing van de andere uitzonderingen die bij de wet, het decreet of de ordonnantie bepaald zijn en die verband houden met de uitoefening van de bevoegdheden van de federale overheid of andere gemeenschappen of gewesten*”.

Uit artikel XI.165 en volgende van het Wetboek van economisch recht, volgt dat het recht om een werk van letterkunde of kunst te reproduceren op welke wijze en in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk, uitsluitend is voorbehouden aan de auteur.

De plannen genieten de bescherming van het auteursrecht indien ze van oorspronkelijkheid getuigen, wat inhoudt dat het werk de persoonlijke stempel draagt van de auteur. De bescherming ontstaat van rechtswege.

De plannen die door de gemeente Schoten op 22 maart 2024 werden bezorgd aan de beroepsinstantie, en die het voorwerp uitmaken van het beroep, werden door een architect opgesteld. Ze getuigen naar het oordeel van de beroepsinstantie bovendien van de nodige originaliteit en het vereiste individuele karakter om door het auteursrecht te worden beschermd. Het zijn immers gedetailleerde bouwplannen van het betrokken gebouw.

Verzoekers argumenteren dat de gemeente Schoten er niet doet van blijken dat zij op goede grond tot haar oordeel is gekomen dat de kwestieuze nieuwe (meetkundige) plannen, opgenomen in het regularisatie-dossier “OMV_█”, als een eigen intellectuele creatie van de maker ervan te beschouwen zijn, die auteursrechtelijke bescherming verdient. De gemeente zou in casu niet verduidelijken welk concreet creatief aandeel de “regularisatiearchitect” █ precies zou hebben gehad in al deze plannen, opgemaakt in 2024 bij het indienen, eveneens in 2024, van de regularisatie-aanvraag “OMV_█”. De gemeente motiveert volgens verzoekers dus niet afdoend wat de “*persoonlijke noot*” zou zijn in hoofde van deze nieuwe architect bij het opmaken, in 2024, van de plannen, betiteld “*vergunde toestand*” met betrekking tot een constructie, vergund in 1959.

De beroepsinstantie is evenwel van oordeel dat de oorspronkelijke plannen auteursrechtelijke bescherming genieten vanaf de opmaak ervan in 1959, en wel in hoofde van de oorspronkelijke auteur ervan. Het auteursrecht geldt tot 70 jaar na het overlijden van de auteur, zodat het initiële auteursrecht nog altijd van kracht is.

In zoverre deze plannen in 2024 zouden zijn *overgenomen* door de huidige architect █, blijft dit oorspronkelijke auteursrecht ook doorwerken in de huidige plannen.

Voor zover de nieuwe plannen zouden *afwijken* van de oorspronkelijke, dient ervan uit gegaan te worden dat de oorspronkelijkheid wel degelijk bestaat in hoofde van de huidige architect.

De beroepsinstantie heeft aldus kunnen vaststellen dat de “overige plannen” gedetailleerde bouwplannen zijn die wel degelijk getuigen van een voldoende mate van creativiteit en oorspronkelijkheid om de auteursrechtelijke bescherming te genieten. Bijgevolg houdt de overhandiging van een afschrift van deze plannen, zonder toestemming van de auteur (of de auteursrechthebbenden) ervan, een schending in van het auteursrecht, behoudens de in het bovenvermeld wetboek vermelde uitzonderingen, die hieronder verder worden besproken.

Toestemming van de auteur of de auteursrechthebbende?

Het Bestuursdecreet bevat geen bepaling die een overheidsinstantie verplicht de auteursrechthebbende te vragen of, en onder welke voorwaarden, een aanvrager een afschrift van een auteursrechtelijk beschermd werk overhandigd mag worden. Deze uitzondering kan bij gebreke aan toestemming geen toepassing vinden.

Artikel XI.190, 5° van het Wetboek van economisch recht: afschrift voor eigenaar voor intern gebruik?

De beroepsinstantie stelt vast dat artikel XI.190, 5° van het Wetboek van economisch recht een uitzondering op het principiële verbod tot reproductie van auteursrechtelijk beschermde werken bevat.

De betrokken bepaling stelt dat, wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, de auteur zich niet kan verzetten tegen de gedeeltelijke of integrale reproductie op papier of op een soortgelijke drager, van artikelen, van werken van beeldende of grafische kunst, of van korte fragmenten uit andere werken die op papier of op een soortgelijke drager zijn vastgelegd, met behulp van ongeacht welke fotografische techniek of enige andere werkwijze die een soortgelijk resultaat oplevert, met uitzondering van bladmuziek, wanneer die reproductie wordt gemaakt door een rechtspersoon voor intern gebruik dan wel door een natuurlijk persoon voor intern gebruik in het kader van zijn professionele activiteiten en geen afbreuk doet aan de normale exploitatie van het werk.

De woorden uit de vroegere tekst van het betrokken artikel “*uitsluitend bestemd is voor privégebruik*” werden vervangen door de woorden “*wordt gemaakt door een rechtspersoon voor intern gebruik dan wel door een natuurlijk persoon voor intern gebruik in het kader van zijn professionele activiteiten*”.

In de parlementaire voorbereiding van deze wijziging wordt het volgende aangegeven: “*Een tweede wijziging is dat de woorden “uitsluitend bestemd is voor privégebruik” vervangen worden door de woorden “wordt gemaakt door een rechtspersoon voor intern gebruik dan wel door een natuurlijk persoon voor intern gebruik in het kader van zijn professionele activiteiten”. Deze wijziging is ingegeven door punt 41 van het voormelde arrest HP vs. Reobel van het HJEU, en strekt ertoe om enerzijds een duidelijk onderscheid te maken met de uitzondering voor privékopie, en anderzijds om net als onder de huidige regeling de uitzondering voor reprografie te beperken tot het intern gebruik bij rechtspersonen. De uitzondering voor reprografie, bedoeld in artikel XI.190, 5° van het Wetboek van economisch recht is aldus niet van toepassing wanneer de reproducties worden uitgevoerd in familiekring. In verband met de notie “intern gebruik” kan verwezen worden naar de parlementaire voorbereiding bij de Auteurswet waar het volgende wordt aangegeven: “Er is ook sprake van eigen gebruik met betrekking tot de reprografie: daar wordt het kopiëren voor eigen gebruik door een natuurlijke persoon (zelfs met professionele doeleinden) of voor intern gebruik door een rechtspersoon, van korte fragmenten van werken als wettig beschouwd.” (Gedr. St. Senaat, Verslag, BZ 1988, 329-2, blz. 89).”*

Verzoeker geeft niet aan, en de beroepsinstantie ziet evenmin in, hoe de betrokken uitzondering in casu toepassing zou kunnen vinden.

Artikel XI.190, 21° van het Wetboek van economisch recht: afschrift ter waarborging van het goede verloop administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure?

De beroepsinstantie stelt verder vast dat in artikel XI.190, 21° van het Wetboek van economisch recht recent nog een andere uitzondering op het principiële verbod tot reproductie van auteursrechtelijk beschermde werken werd toegevoegd.

De betrokken bepaling stelt dat “wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, de auteur zich niet [kan] verzetten tegen: (...) 21° de reproductie en de mededeling aan het publiek van werken ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen.”

Deze bepaling werd ingevoegd door artikel 13, 8° van de wet van 19 juni 2022 “tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG”, en is in werking getreden op 1 augustus 2022.

De memorie van toelichting wijst er in dat verband op “dat de uitzondering enkel kan spelen ter waarborging van het goede verloop van parlementaire, gerechtelijke of administratieve procedures. Van belang is dat het werk nodig is om het goede verloop van bijvoorbeeld een gerechtelijke procedure te waarborgen. Het zal dus van belang zijn om toe te zien op de proportionaliteit van het gebruik van het werk, ten aanzien van het nagestreefde gebruik.” (Parl. Stukken, Kamer, 2021/2022, 2608-001, p.51-52).

De beroepsinstantie merkt hierbij zijdelings op dat, zelfs indien bovenvermelde uitzondering van toepassing zou zijn, wat niet het geval is, de overige uitzonderingsgronden van het Bestuursdecreet onverminderd van toepassing blijven.

Wat de concrete toepassing van bovenvermelde uitzonderingsgrond in het voorliggende dossier betreft, stelt de beroepsinstantie vast dat verzoekers geen concrete motivering bijbrengen die het gebruik van deze uitzonderingsgrond aannemelijk kan maken. Er wordt geen bewijs bijgebracht van een administratieve, parlementaire, of gerechtelijke procedure, laat staan een bewijs dat de betrokken bouwplannen werkelijk noodzakelijk zijn om het goede verloop van een dergelijke procedure te waarborgen.

In deze omstandigheden is de beroepsinstantie van oordeel dat ook op deze recente uitzonderingsgrond van het Wetboek van economisch recht in casu geen beroep kan worden gedaan.

Besluitend stelt de beroepsinstantie dat het beroep betreffende de “overige bouwplannen”, andere dan de plannen van de bestaande toestand die op 5 maart 2024 reeds aan verzoekers werden overgemaakt, ongegrond is.

Volledigheidshalve voegt de beroepsinstantie hieraan toe dat de gemeente de inzage van deze plannen wel heeft toegestaan.

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroepschrift van ■■■ tegen de weigeringsbeslissing d.d. 6 maart 2024 van de gemeente Schoten is ontvankelijk doch ongegrond.

Brussel, 28 maart 2024

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter